

Mededelingen

van de STICHTING
FAMILIE VIS van ZAANDIJK
nummer 24, november 1992
redactie: Dirk Vis, Piet Vis
adres: De Wittestraat 5
4301 MV Zierikzee

De inventaris van 1828

Bij beschouwen van de onlangs door de heer Hackman (foto Herdi) vervaardigde uitstekende foto van het portret van Pieter Gerritsz. Vis (1724-1796) komt de vraag op waar dat portret zal hebben gehangen nadat deze indrukwekkende persoon in februari 1796 was overleden, zijn inboedel verkocht en zijn geweldig grote huis gesloopt. Het is steeds in familiebezit gebleven want het hing in het huis van mijn grootouders Vis te Zaandijk, in de zogenaamde 'verste achterkamer', tezamen met het portret van Pieters vader, Gerrit Jansz. Vis (1676-1759).

En daarvóór? Allicht ten huize van mijn overgrootvader Jan Vis (1802-1875), hoewel het niet te traceren valt in de uitvoerige catalogus van diens inboedel. Het ligt voor de hand dat dit portret, in 1789 door Andries Warmoes geschilderd, regelrecht in het bezit kwam van de universeel erfgenaam van de afgebeelde, namelijk Jacob Vis (1784-1828). In 1796 was Jacob nog maar twaalf jaar oud en het moet zijn moeder geweest zijn (Trijntje Graftdijk, wed. Jan Vis) die zich over het portret heeft ontfermd. Ik ging dus op zoek naar het portret in de inventaris van de nalatenschap van Jacob Vis, op 22 juli 1828 en volgende

dagen opgemaakt door notaris Dirk Donker. Ik had mij al eens eerder in die geweldige inventaris verdiept, maar de lezing was altijd vluchtig gebleven. Tijdrovend is het om 54 dichtbeschreven foliobladen, in een minuscuul handschrift, te ontcijferen. Maar ook nu weer bleef ik steken in de enorme opsommingen en kon het niet laten hier en daar veel voorkomende objecten te tellen zoals ze telkens weer verschijnen in allerlei vertrekken en talloze kasten, kabinetten en chifonnières. Wat te zeggen van het aantal stoelen: 145 stuks; 22 spiegels; 61 schenkbladen, 54 stoven, 22 tafellakens, 242 servetten, 202 lakens, 853 borden, 1167 kopjes — waar nog niet bijgeteld de talloze theeserviezen waarvan het aantal kopjes onbekend blijft. En dan het aantal schilderijen: 73. Dat zullen werkelijk schilderijen zijn geweest want de vele 'platen achter glas' worden afzonderlijk genoemd. Onder die schilderijen vallen ook te rekenen de 'twee po(r)tretten met vergulde lijsten'. Dit moeten de bewuste portretten wel zijn. En waar bevinden ze zich? In het 'kamertje boven het kantoor'! En op hoeveel worden ze getaxeerd? Tezamen op vier gulden... Nu wordt het wel duidelijk: in het eivolle huis was geen plaats voor deze statiestukken, denkkelijk ook

daarom niet omdat ze het 'ancien régime' verbeeldde, de tijd kort vóór de revolutie, in 1789. Zes jaar later werd om de vrijheidsboom gedanst en P.G. Vis, oud-regent, werd 'burger Vis'. Ook als de weduwe Vis-Grafdijk meer ruimte in huis gehad zou hebben zou zij met dit soort portretten, uit piëteit bewaard, niet voor den dag zijn gekomen. Ook Jacob Vis heeft het erbij gelaten en niet met deze portretten gepronkt, maar ze gelukkig wel bewaard.

Nu we toch met deze inventaris bezig zijn volgen hier nog een paar opmerkingen. De opsomming van de zilveren voorwerpen bevat 62 nummers, bevattend in totaal 200 voorwerpen. De meesten worden getaxeerd als '1e keur' à 91 cent per 'lood', een kleiner aantal is 2e keur à 81 cent het lood¹. Het totaal aantal voorwerpen moet nog veel groter zijn geweest dan 200 stuks want er is een nr. 'enig kinderspeelgoed' met een gewicht van meer dan een kilo, dus zeker tientallen van die kleine zilveren snuisterijen. Het totale gewicht van al dit zilverwerk is ruim 34 kilogram, waaronder als grootste stuk een koffiekkan met drie kranen, van 2360 gram, verder zware zilveren kandelaars en schenkbladen,

trekpotten, tafekomforen, tabakspotten, tabaksdozen, melkkannen, theebusjes, schuimspanen, sauslepels, strooi lepels, snuif- en sigarendoos, vislepels, mosterdpotten, zoutvaatjes etcetera, etcetera. Het aantal zilveren lepels en vorken is niet overdadig: maar circa 70 stuks van elk.

Weer iets anders is de opsomming van het grondbezit. Afgezien van de erf-oppervlakte van huizen, molens en pakhuizen nog 34 stuks land waarvan het grootste circa 9 bunder (ha) groot. Bijna al deze landen liggen aan de oost- of westzijde van de Zaan. De totale oppervlakte is circa 27 hectare. In 1830, na de dood van Aaltje van Bergen blijkt daar nog bij te zijn gekomen circa 29 hectare aan landerijen in de Beemster, een erfenis van de weduwe van Jan van Bergen. Het hele bezit is dan circa 56 hectare.

D.V.

---

1) Het gewicht van elk stuk wordt vermeld in pond, ons, lood en wigtje, volgens een decimaal systeem. Een pond is hier niet vijf maar tien ons, een ons is tien lood een lood is tien wigtjes. Aangezien het lood tien gram en het ons 100 gram was moet hier het pond 1000 gram zijn, althans 1000 'wigtjes'.

Oude recepten uit archief Heyme Vis

Om inkt te maken neemt men 3 Deelen Galnooten, 1 deel koperrood of witte Vitriool, 1 Deel Arabische gom.

Recept voor Bessen, 22 augustus 1838:

*18 pd. aalbessen
9 pd. gemeene suiker
3 lood kaneel
30 nagelen of 1/2 ons
1 bierglas brandewijn*

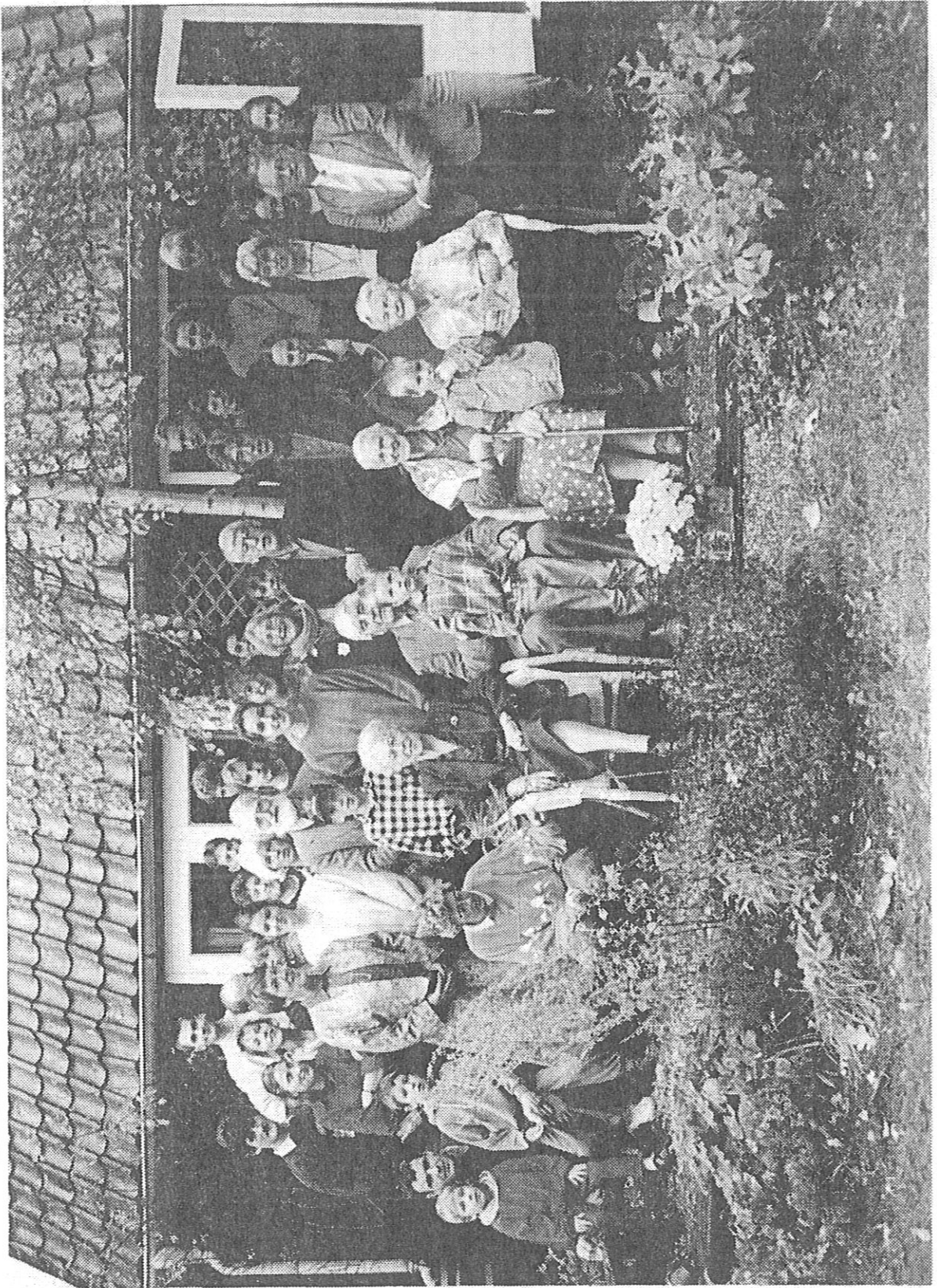
Dit vogt moet 6 weken openleggen in het vat en ieder morgen geroemd worden. Dan nog 6 weken in het digte vat zoodat daar geen lucht bij kan komen. Kan daarna afgetapt worden.

Burgemeester Pieter Gerritsz. Vis, 1724-1796
door A. Warmoes, 1789

Een diamanten jubileum

Op maandag 19 oktober 1992 herdachten Dirk Vis en Truus Vis-Britzel in Bergen (NH) de dag waarop zij vóór 60 jaar te Amsterdam in het huwelijk traden. Dat huwelijk, op woensdag 19 oktober — de 24e verjaardag van de bruid — in het Amsterdamse stadhuis op de Oudezijdsvoorburgwal voltrokken, was een uiterst sobere plechtigheid. Behalve het bruidspaar, de 2 ouderparen en de 4 getuigen — twee studievrienden van hem, twee studievriendinnen van haar — was het aantal belangstellenden bijzonder klein. In volstreekte tegenstelling daarmee was op de diamanten feestdag in Bergen een grote schare naaste familieleden verenigd, waardoor deze feestdag tot een toppunt in het leven van Dirk en Truus is geworden. Op bladzijde 205 is een foto afgebeeld die tijdens het feest in Bergen is gemaakt; hieronder alle namen en genummerde rondjes voor de 'juiste identificatie'.

Bergen 19 oktober 1992

1 Niels Gosman	16 Jan Westra	29 Truus Vis-Britzel
2 Joop Gosman	17 Dirk Vis	30 Lucas Vis
3 Piet van der Wel	18 Arnoud Witsenburg	31 Titus Witsenburg
4 Joost Gosman	19 Matthijs Meester	32 Leida Kruse-Britzel
5 Dorinde Westra	20 Mw. Dr. A.W. Edelman-	33 Willem Vis
6 Victoria Lugtmeier-Vis	Vlam,	34 Francine Vis
7 Bas Thomas	getuige bij het huwelijk 1932	35 Wikkie Vis-Schlösser
8 Jan Lugtmeier	21 Caroline Witsenburg	36 Jolanda Kok
9 Elly Westra-Vis	22 Annamartijne Westra	37 Annie Avis-Vis
10 Tom Lugtmeier	23 Rutger Vos	38 Liesbeth Schwippert-Avis
11 Marijnke Witsenburg	24 Dineke Vis-Rottinghuis	39 Nette Vis
12 Anna Gosman-Vis	25 Dirk Vis	40 Brita Westra
13 Aram Vos	26 Sil Lugtmeier	41 Hans Schwippert
14 Maaitie Witsenburg-Vis	27 Clarissa Vis	42 Petra Westra
15 Maarten Spaargaren	28 Jan Vis	

Burgemeester Asselbergs speldt mevrouw Vis-De Reus de koninklijke onderscheiding op. foto Pieter Honhoff

Eremedaille voor mevrouw Vis-De Reus in Zierikzee

van onze verslaggeefster

ZIERIKZEE – De burgerlijke overheid nam even de macht over, zondagmorgen in het Hervormd Kerkcentrum in Zierikzee. Burgemeester mr J. Asselbergs betrad de kansel om een lid van de vrijzinnige gemeente van de hervormde kerk een lintje op te spelden. Mevrouw C. M. Vis-De Reus ontving de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

Tineke Vis kreeg – tot haar grote verrassing – de onderscheiding voor haar inzet voor de kerk, maar ook in andere onderdelen van het maatschappelijk leven. Zij leidde 40 jaar de zondagsschool, later kindernevendienst. Eerst

in Breda, later in Zierikzee, de stad waar haar man ging werken aan de rijksscholengemeenschap. Afgelopen zomer leidde zij voor de laatste keer de kindernevendienst.

Ook op de drie plaatselijke openbare basisscholen is Vis geen onbekende. In de hoogste groepen verzorgt ze de lessen godsdienstige vorming. Voor Unicef, het kinderfonds van de Verenigde naties, is Tineke Vis de plaatselijke vertegenwoordiger.

Een heel bijzondere reden voor de toekenning van de onderscheiding is haar lidmaatschap van de werkgroep Jeugdvoorlichting van de vereniging Kinderen uit de Japanse bezetting. Burgemeester Asselbergs sprak zijn waardering uit voor het feit dat Vis haar eigen ervaringen in een Jappenkamp omzet in een activiteit ten bate van de jeugd van nu.

De komst van de familie van Voorst naar Zaandam

Heyme Vis Jr* (Heyme IV), geboren te Zaandam 25 februari 1827 en overleden aldaar 30 november 1914, trouwde op 24 oktober 1849 met Elisabeth van Voorst, geboren te Zaandam 31 maart 1828 en aldaar overleden 10 december 1898. Zij was de dochter van Dirk van Voorst en Marijtje van Exter. Zij hebben een groot nageslacht, in de vrouwelijke lijn onder andere familie Goedkoop, Ochtman, Schepman, Schut, in de mannelijke lijn de nakomelingen van de zoons Dirk Vis (Zaandam 1854-1919) en Heyme Vis (Zaandam 1856-Harrison S.D., U.S.A.).

De familie van Voorst is van oorsprong geen Zaans geslacht. Dat blijkt uit de aantekeningen die Dirk van Voorst in 1834 maakte, getiteld 'Lotgevallen van mijne grootouders Dk. van Voorst en Aa. Ma. Smits en hunne 4 kinderen Gje, Wje, Cje en Dk van Voorst tijdens hunne vlucht uit Nieuw Loosdregt in de onlusten van de jaren 1780, 1781 en eenige volgende; getrokken uit eenige nagelatenen schriften', waaraan wij

onderstaand relaas ontleen.

'Dk. van Voorst was de Statenpartij toegedaan. Door de prinsgezinde burgers van N. Loosdregt werd hij dientengevolge smadelijk en goddeloos behandeld, tot 16 september 1787, de dag waarop Utrecht aan de prins zonder slag of stoot werd overgegeven. Van Voorst's huis werd toen door een hoop burgers en slecht volk bezet, die hem bedreigen zoodat hij moest vluchten bij donkere avond, gezin achterlatende (vrouw + Wijntje, Grietje, Christina en Dirk). Met levensgevaar doorwaadde hij 20 sloten. Tien uur 's avonds kwam hij in 's-Gravenland, de volgende dag vandaar per rijtuig naar Amsterdam, waar hij 4 weken verbleef en eerst na 14 dagen bericht kreeg van zijn gezin. Zeventien september 1787 kwamen de Pruisen reeds, met veel geweld, te N. Loosdregt. Zijn vrouw was door de chirurgijn Van de Water gered en ten zijnen huize in Tienhoven gehaald, waar zij met haar vier kinderen 8 dagen verbleef. Dit vijftal kreeg daarna een optrek bij Grietje, wed. Jan Breij te Tienhoven. Amsterdam

bleef 4 weken ingesloten. Na de heropening van de stad begaf Van Voorst zich met de Goudsche trek-schuit naar den Uithoorn, naar zijn broeder, den schoolmeester aldaar, met verzoek daar provisioneel te mogen verblijven, wat werd ingewilligd. 's Avonds te Amsterdam terugkomend, vond hij daar zijn vrouw en zoontje Dirk, omtrent 5 3/4 jaar oud. De volgende dag vertrok zijn vrouw weer naar Tienhoven, om de volgende Zaterdag met de overige kinderen en het uit de plundering nog geredde goedje 'dat echter weinig was', ook te Uithoorn te komen. Na 8 dagen verblijf bij den broeder, huurde men een woning ter optrek te Uithoorn en woonde daar 5 á 6 weken, en toen, door God's besturing en medewerking van den heer Hendrik de Jong, wonende aan den Uithoorn, kocht men een Chirurgijns en Apothekers winkel te Oostzaandam...'

*) Zie Mededelingen nr 22, blz. 185 e.v. en 'Drie eeuwen verf', blz. 114 e.v.

Salon Vos-Vis

Salon Vos-Vis

Op zaterdag 20 juni 1992 is in Wageningen onder grote belangstelling de salon Vos-Vis geopend, gevestigd in het uit 1863 daterende voormalige ziekenhuis aan de Molenstraat. Dit gebouw is net buiten de stadsmuur van Wageningen gelegen op het oude bolwerk Beckaf, met erachter een door rustieke muren en een stadsgracht omgeven tuin.

De huidige eigenaren van het gebouw — dr Willem Vos en drs Dieuwer Vos-Vis — hebben op de benedenverdieping een salon ingericht voor exposities, lezingen, muziekkuitvoeringen, recepties, enzovoort.

Ter gelegenheid van de opening is er een overzichtstentoonstelling geweest van tekeningen en olieverfschilderijen van Dirk Vis □

Mutaties op de genealogische staat van Jacob Vis en zijn nageslacht

- Cldcb** *Calista Elisa Vis Eich* is overleden te Rheden 21 september 1992.
- Cldcba** *Ir Carl Hajo Vis* trouwt 10 december 1991 *Beatrice Henriette Gertrude Boelen*, geboren 3 juli 1935 te Hillegersberg, dochter van Lambertus Jantinus Boelen (1903-1975), longarts te Rotterdam, en Geertruida Hagenbeek (1904-1983).
- Clgaaa** *Otto Johan van der Heul* is overleden te Naarden 5 maart 1992
- Correcties op 'Vis A Saandyk'**
- Clgabb** *John Charles Dekker*, geboren Londen 10 mei 1932, trouwt Londen 10 april 1954 *Shirley Walker*, geboren 18 februari 1935.
- CIVafc** *Louis Heyman* is overleden te *Doetinchem* (niet te Naarden).
- CIVdcbc** *Drs. Marguerite Gertrude Elise Gimbrère* is geboren te Berkel-Enschot, dochter van Jules Joseph Marie Gimbrère en Aaltje Dethmers.
- CIVdcbca** *Pieter Jan Frederik Welle Donker*, geboren te *Utrecht* (niet te Amersfoort).
- CIVdcbcb** *Aaltje Anna Margaretha Welle Donker*, geboren te *Utrecht* (niet te Amersfoort).

Stichting Familie Vis van Zaandijk

Secretariaat: Jan Hajo Vis
Spechtlaan 375
2261 BK Leidschendam

Familiereünie

De eerstvolgende familiereünie zal worden gehouden op zaterdag 5 juni 1993 in Zaandijk. Begin mei 1993 zal de restauratie van het voormalige gemeentehuis van Zaandijk voltooid zijn. Dit grote Zaanse patriciërshuis wordt met veel zorg in een fraaie staat teruggebracht. Het zal voor representatieve doeleinden worden gebruikt; ook huwelijksvoltrekkingen kunnen er plaats vinden. Aan de overkant van de Lagedijk wordt de beeldentuin grondig hersteld en van een kleine representatieve ruimte voorzien. Op 5 juni aanstaande is het voormalige gemeentehuis voor ons beschikbaar. Nadere mededelingen over de reünie volgen in maart 1993.

Nederlands Patriciaat

De publicatie over de familie Vis

in 'Nederlands Patriciaat' kan toch worden opgenomen in de jaargang 1992, zoals in eerste instantie ook is meegedeeld. Deze jaargang zal in februari 1993 verschijnen. De publicatie over de familie Vis zal ongeveer 90 pagina's omvatten. Andere families in deze jaargang zijn: Abbing, Boellaard, Colthof, van Dunné, Furné, Jacobson, Jolles, Kam, Koch, Marres en Tideman. De prijs van het boekwerk is ca. f 65,-.

Wie nu reeds één of meerdere exemplaren wil bestellen kan dat doen door middel van een briefkaart aan de secretaris van onze stichting, met duidelijke vermelding van naam en adres en het aantal gewenste exemplaren.

500 jaar Zaandijk

Over de voorbereidingen voor de viering van 500 jaar Zaandijk kan worden gemeld dat enkele weken geleden de Stichting 'Zaandijk 500' is opgericht. Ter voorbereiding van de feestelijkheden zullen binnenkort verschillende commissies aan het werk gaan. Eén

van de onderdelen in 1994 zal een tentoonstelling zijn, waaraan onze stichting ook een bijdrage kan leveren. Op de komende reünie zal '500 jaar Zaandijk' zeker ter sprake worden gebracht. Het voorneemen bestaat ter gelegenheid van het eeuwfeest op zaterdag 19 september 1994 een volgende reünie te houden.

Van de redactie

Naast de historie willen wij ook graag aandacht besteden aan actuele gebeurtenissen onze familie betreffend. Over het algemeen worden wij daarvan echter slechts zelden op de hoogte gesteld. Wij doen daarom een beroep op onze lezers ons van actuele berichten uit eigen familiekring te voorzien. In dit nummer is er wel vrij veel aandacht aan besteed, maar het betreft uitsluitend gebeurtenissen uit de directe omgeving van de redactie zelf en wij willen graag berichten uit ruimere familiekring opnemen.

